

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Edyta Bielak-Jomaa

Warszawa, dnia 24 lipca 2015 r.

DOLiS-035-1842/15

**Dyrektor
Centrum Usług Logistycznych**

WYSTĄPIENIE

na podstawie art. 19a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182 ze zm.) zwanej dalej także ustawą, zgodnie z którym Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych może kierować do osób prawnych wystąpienie zmierzające do zapewnienia skutecznej ochrony danych osobowych, w związku z pozyskaniem przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych informacji o stosowanej przez Centrum Usług Logistycznych praktyki polegającej na udostępnianiu danych osobowych zadłużonych lokatorów Bursy Komendy Wojewódzkiej Policji osobom nieupoważnionym, poprzez wywieszenie w miejscach publicznych list zawierających ich numery lokali, sald zadłużeń z wyszczególnieniem odsetek karnych i kosztów sądowych, zwracam się o podjęcie działań prowadzących do zapewnienia prawidłowości procesu przetwarzania danych osobowych zgodnie z wymogami określonymi w przepisach o ochronie danych osobowych.

Wskazania wymaga, iż na każdym administratorze danych ciąży obowiązek przetwarzania danych osobowych zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o ochronie danych osobowych.

Administrator danych osobowych - którym stosownie do definicji określonej w art. 7 pkt 4 ustawy o ochronie danych osobowych, jest organ, jednostka organizacyjna, podmiot lub osoba, o których mowa w art. 3, decydujący o celach i środkach przetwarzania danych osobowych - obowiązany jest w procesie przetwarzania danych osobowych stosować wszelkie zasady ich przetwarzania, określone w przepisach powszechnie obowiązujących.

Zauważyć też należy, iż w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie danych osobowych, za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące **zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej**. Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy, osobą możliwą do zidentyfikowania jest osoba, której tożsamość można określić **bezpośrednio lub pośrednio**, w szczególności przez powołanie się na numer identyfikacyjny albo jeden lub kilka specyficznych czynników określających jej cechy fizyczne, fizjologiczne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne. Ponadto, art. 6 ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych stwierdza, iż informacji nie uważa się za umożliwiającą określenie tożsamości osoby, jeżeli wymagałoby to nadmiernych kosztów, czasu lub działań. W świetle cytowanych definicji, za dane osobowe uznaje się zarówno takie informacje, które pozwalają bezpośrednio na określenie tożsamości konkretnej osoby, jak również takie, które nie pozwalają na jej natychmiastową identyfikację, są jednakże przy pewnym nakładzie kosztów, czasu lub działań wystarczające do jej ustalenia. Poza zakresem definicji danych osobowych w rozumieniu ustawy znajdują się jedynie takie informacje, na podstawie których nie można ustalić tożsamości osoby oraz takie, na podstawie których wprawdzie można byłoby ją zidentyfikować, lecz wiązałoby się to z nadmiernymi kosztami, czasem lub działaniami. Tym samym, informacje rodzaju numerów lokali, sald zadłużeń z wyszczególnieniem odsetek karnych i kosztów sądowych, stanowią dane osobowe, zwłaszcza dla lokalnej społeczności bursy.

Istotne z punktu widzenia zasad określonych przepisami ustawy o ochronie danych osobowych jest przede wszystkim, aby czynność przetwarzania danych osobowych – w tym, ich udostępniania (stosownie do postanowień art. 7 pkt 2 ustawy) - **przez ich administratora znajdowała podstawę prawną w jednej z ustawowych przesłanek, określonych w art. 23 ust. 1 pkt 1-5** (w odniesieniu do danych zwykłych, jak np. imię, nazwisko, adres zamieszkania), lub w art. 27 ust. 2 pkt 1-10 ustawy (w przypadku przetwarzania danych szczególnie chronionych, o których mowa w art. 27 ust. 1). Spełnienie jednego z warunków wskazanych w powołanych przepisach stanowi o zgodnym z prawem przetwarzaniu danych osobowych, gdyż przesłanki te są równoprawne, a jednocześnie autonomiczne.

Ujawnienie danych osobowych w przedmiotowej sprawie – nie może się odbywać na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 23 ust. 4 pkt 2 ustawy stanowiących, iż przetwarzanie danych osobowych, w tym ich udostępnianie, jest dopuszczalne, jeśli jest niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych lub odbiorców danych, w tym dochodzenia roszczeń z tytułu prowadzonej przez administratora danych działalności gospodarczej, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą. Oczywistym bowiem jest, iż ujawnienie tych danych będzie stanowiło naruszenie praw i wolności osób, których dane dotyczą, zwłaszcza w znaczeniu naruszenia ich dóbr osobistych, stosownie do przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 121 ze zm.) [jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach (art. 23 k. c.)]. Także w przytoczonych w Pana piśmie

z dnia 26 stycznia 2015 r. o sygn.: [...] (skierowanym do RPO) fragmentach uzasadnienia wyroku NSA z dnia 13 lutego 2014 r. (sygn. akt. I OSK 1641/12), sąd zauważył, „że przepis art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych dopuszcza przetwarzanie danych osobowych, gdy jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dotyczy. Zastosowanie tego przepisu będzie możliwe jeżeli zostaną spełnione kumulatywnie dwie przesłanki – po pierwsze – przetwarzanie danych jest niezbędne do wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratora danych albo odbiorców danych i po drugie – przetwarzanie to nie narusza praw i wolności osoby, której dotyczy”[podkreślenie GODO]. Dochodzeniu roszczeń mają służyć stosowne procedury wynikające z przepisów prawa cywilnego, nie zaś publiczna stygmatyzacja dłużników.

Ponadto, **przetwarzanie danych osobowych w oparciu o przesłankę legalności, o której mowa w art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy, nie może odbywać się w dowolny, nieuzasadniony w swej formie sposób.** Administrator danych, obowiązany jest bowiem - zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1-4 ustawy - **dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były: przetwarzane zgodnie z prawem (pkt 1), zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i niepoddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami,** z zastrzeżeniem ust. 2 (pkt 2), merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane (pkt 3) oraz przechowywane w postaci umożliwiającej identyfikację osób, których dotyczą, nie dłużej niż jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania (pkt 4).

W wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 czerwca 2005 r. (sygn. akt I OPS 2/2005) NSA podniósł, iż cyt.: „Ustalenie, iż administrator danych osobowych realizuje cel prawnie usprawiedliwiony, nie może przesądzać o dopuszczalności przetwarzania danych osobowych (udostępniania tych danych innemu podmiotowi) bez zgody osoby, której dane dotyczą. Konieczne jest dokonanie oceny, czy jest to niezbędne dla realizacji tego celu, a co najważniejsze, dokonanie wyważenia interesów administratora danych i osoby, której dane dotyczą, przy uwzględnieniu celu ustawy o ochronie danych osobowych, którym jest ochrona prywatności w rozumieniu art. 47 Konstytucji RP”. Z pewnością natomiast cel przetwarzania danych osobowych w postaci „zdyscyplinowania” dłużników o może być osiągnięty poprzez skierowanie do nich konkretnej, indywidualnie adresowanej korespondencji, w końcowym efekcie zaś – w przypadku nieuiszczenia należności – ujawnienie informacji o dłużniku w rejestrach do tego przeznaczonych (prowadzonych np. przez biuro informacji gospodarczej działające na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych [Dz. U. 2014 r. poz. 1015 ze zm.]).

W konsekwencji, przepisy art. 23 ust. 1 ustawy nie stanowią podstawy prawnej ujawnienia w kwestionowanych sposób danych osobowych zadłużonych lokatorów bursy. Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych nie są też znane inne, powszechnie obowiązujące przepisy prawa (z którymi nie mogą stać w sprzeczności jakikolwiek wewnętrzne np. regulaminy

administratorów danych) stanowiące przesłankę legalizującą przetwarzanie danych osobowych w takim celu i zakresie.

Na mocy art. 36 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, administrator danych jest obowiązany zastosować środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę przetwarzanych danych osobowych odpowiednią do zagrożeń oraz kategorii danych objętych ochroną, a w szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy oraz zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem.

Podkreślenia też wymaga, iż to administrator danych osobowych jest odpowiedzialny karnie na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych za udostępnienie lub umożliwienie dostępu osobom nieupoważnionym do danych osobowych.

Odnośnie natomiast twierdzeń zawartych w piśmie z dnia 26 stycznia 2015 r., iż „taki sposób informowania mieszkańców jest powszechnie praktykowany, między innymi przez spółdzielnie mieszkaniowe (...)”, wskazać należy, że od co najmniej 10-ciu lat Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych niezmiennie kwestionuje przyjmowanie takich rozwiązań (obszerne informacje na ten temat znajdują się na stronie internetowej GODO).

Reasumując, upublicznianie danych osobowych lokatorów prowadzi do zapoznania się z nimi nieograniczonego kręgu osób, w tym osób do tego nieuprawnionych. Jediną podstawą prawną udostępniania informacji o lokatorach w sposób przedstawiony powyżej, wobec braku regulacji ustawowej, może być zgoda osoby, której dane dotyczą. Uwzględniając powyższe, zasadnym jest zasygnalizowanie konieczności zaprzestania stosowania praktyki polegającej na udostępnianiu na „tablicy ogłoszeń” listy zadłużonych mieszkańców (lokali) danego budynku.

Jednocześnie, proszę o poinformowanie Generalnego Inspektora, o działaniach podjętych w celu dostosowania procesu przetwarzania danych osobowych do wymogów określonych w obowiązujących aktach prawnych, ewentualnie wskazanie, czy nadal opisana powyżej praktyka jest stosowana przez Centrum Usług Logistycznych we wskazanej na wstępie, bądź też innych zarządzanych przez Centrum nieruchomościach.

Stosownie do art. 19a ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych proszę o udzielenie odpowiedzi na niniejsze pismo **w terminie 30 dni** od dnia jego otrzymania.

Informuję przy tym, że treść niniejszego wystąpienia wraz z udzieloną odpowiedzią opublikowana będzie na stronie internetowej Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.